

Előszó

A klímaváltozással kapcsolatos veszélyek közül különösen fontos Magyarországon és Szerbiában is a vízhiány és az aszály vizsgálata, hiszen az egyre gyakoribbá váló éghajlati szélsőségek és a hidro-klimatikus veszélyek következményei miatt a jövőben a vízgazdálkodás tervezése a jelenleginél sokkal komplexebb megközelítést igényel. A vízhiány kezelése a jövőben nem merülhet ki a kárelhárításban, hanem a megelőzésre és felkészülésre kell helyezni a hangsúlyt (mezőgazdasági termés biztonság, vízvisszatartás, vizes élőhelyek fenntartása). A vízgyűjtők és a vízkészletekkel összefüggő problémák nincsenek tekintettel az országhatárookra, ezért a problémák megoldása is csak a határokon átnyúló szoros együttműködés segítségével valósítható meg.

Kutatásainkat a fentebb említett problémák motiválták, és döntöttünk úgy, hogy a Magyarország-Szerbia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében komplex vizsgálatot kezdeményezünk a Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszéke, az Újvidéki Egyetem Természettudományi Kara és Műszaki Kara, valamint az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság együttműködésével. A közel másfél éves munkánkról készült összefoglalót tartja most a kezében az Olvasó.

A projekt tevékenységei a vízhiányhoz kapcsolódó környezeti konfliktusok feltárásától kiindulva, regionális és lokális szintű vizsgálatok alapján, alkalmazkodási stratégiák kidolgozásához ad szakmai háttérrel. Konkrét célkitűzései az érzékeny területek lehatárolása, kockázat-értékelés, regionális klímamodellek segítségével a jövőbeli hidro-klimatikus veszélyek súlyosságának, gyakoriságának és kiterjedésének értékelése, valamint a fenntartható vízgazdálkodás (vízvisszatartás-öntözés) lehetőségeinek vizsgálata.

Predgovor

Ispitivanje opasnosti vezane za klimatske promene, kao nestašica vode i suša su veoma važne tako u Mađarskoj kao i u Srbiji, pošto zbog učestalih vremenskih ekstrema i uticaja hidro - klimatskih opasnosti, planiranje upravljanja vodom u budućem zahteva mnogo složeniji pristup. U budućem nestašica vode ne može biti ograničena na odštetu, mora se skrenuti pažnju na prevenciju i pripremu (bezbednost useva, zadržavanje vode, održavanje močvara). Problemi vezani za basene i vodnih resursa su problemi bez granica, zato problemi se mogu rešiti samo preko uže saradnje.

Naša istraživanja su motivisana od gore navedenih problema, i zato smo odlučili da u okviru programa Prekogranične saradnje Mađarska - Srbija 2007-2013 pokrenemo jednu kompleksnu istragu pomoću saradnje Departmana Fizičke Geografije i Geoinformatike Univerziteta u Segedinu, Odeljenja Prirodno-matematičkog fakulteta i Tehnološkog fakulteta u Novom Sadu, kao i Upravljanje vodom donje deonice reke Tise. Čitaoc u rukama drži primerak rezimea od godinu i po našeg rada.

Aktivnosti projekta daje stručnu spremu za izradu strategije za adaptaciju, počevši od istraživanja sukoba životne sredine vezane za nestašice vode, na osnovu studije regionalnog i lokalnog nivoa. Specifični ciljevi su razgraničenije osetljivih oblasti, procena rizika, procena težine, učestalosti i obima budućih hidro - klimatskih opasnosti i istraživanje potencijala održivog upravljanja vodom (Zadržavanje vode - navodnjavanje), koristeći regionalni klimatski model.

Tokom projekta, bilo je važno da šira javnost i donosioc odluke budu upoznati našim aktivnostima, zato smo pokušali tokom pisanja da se to pripremi ne samo za uski krug naučnika, nego i za zainteresovanih,

A projekt során fontos szempont volt az, hogy tevékenységünket a lakosság és a döntéshozók számára is bemutassuk, ezért az öszszefoglaló megírásakor törekedtünk arra, hogy az ne csak a szűk tudományos kör számára készüljön, hanem az érdeklődők is megismerkedhessenek a régió vizsgált környezeti problémájával. A tanulmányok magyar és szerb, valamint angol nyelven is olvashatóak. A kutatási eredmények hozzájárulnak a vizsgált határregió fenntartható vízgazdálkodásához.

A szerkesztők

koji tako mogu da se upoznaju sa istraživanjima ekoloških problema regiona. Studije su dostupne na srpskom mađarskom i na engleskom jeziku. Rezultati istraživanja će doprineti održivom upravljanju vodom u pograničnom regionu.

Urednici